

Barents -ohjelma

2019 – 2023

VERSIO 20.12.2017

Sisällys

1. Johdanto.....	3
2. Barentsin yhteistyön yleistavoite ja erityistavoitteet	4
Erityistavoitteet.....	5
3. Painopistealueet vuosille 2019–2023	6
3.1. Kansainvälinen kilpailukyky ja liiketoiminnan kehittäminen.....	6
Priorisoidut toimenpiteet:.....	8
3.2. Ilmasto ja ympäristö.....	9
Priorisoidut toimenpiteet:.....	9
3.3 Kulttuuriyhteistyö, people-to-people yhteistyö ja nuorisoyhteistyö	9
Priorisoidut toimenpiteet:.....	10
3.4 Infrastrukturi, liikenne ja tietoliikenne.....	10
Priorisoidut toimenpiteet:.....	10
4. Barentsin yhteistyöstä tiedottaminen ja sen edistäminen	11
5. Toteuttaminen ja vastuut.....	12
5.1. Barentsin aluekomitea ja alueneuvosto.....	12
5.2. Työryhmät	14
6. Rahoitusinstrumentit.....	15

1. Johdanto

Barents -ohjelma toimii Barentsin alueellisen yhteistyön viitekehyksenä vuosina 2019–2023 ja vuosille 2014–2018 laaditun ohjelman seuraajana. Barentsin alueidenvälinen yhteistyö käynnistettiin vuonna 1993, samaan aikaan kuin Barentsin Euro-arktinen neuvosto, johon asiakirjassa tästä eteenpäin viitataan lyhenteellä BEAC, käynnistettiin allekirjoittamalla Kirkkonniemen julistus 11.1.1993. Kansainvälisen Barents -sihteeristön toiminta aloitettiin allekirjoittamalla sen perustamisasiakirja 11. BEAC ministerikokouksessa 15.11.2007 Rovaniemellä.

Alueiden edustajat, yhdessä alkuperäiskansojen edustajan kanssa, allekirjoittivat yhteistyöasiakirjan, jolla käynnistettiin Barentsin alueneuvoston toiminta Barentsin Euro-arktisella yhteistyöalueella. Jäsenalueita ovat Pohjois-Pohjanmaan, Lapin, Kainuun ja Pohjois-Karjalan maakunnat Suomesta, Finnmarkin, Nordlandin ja Tromssan läänit Norjasta ja Norrbottenin ja Västerbottenin läänit Ruotsista. Alueellisia jäseniä Venäjältä ovat Murmanskin ja Arkangelin alueet, Karjalan ja Komin tasavallat ja Nenetsian autonominen piirikunta. Barentsin alueneuvoston puheenjohtajuus kiertää sen 14 jäsenalueen välillä joka toinen vuosi. Yhteistyöllä on myös kaksi tarkkailijajäsentä, Barentsin alueen kristillisten kirkkojen neuvosto ja Luoteis-Venäjän parlamentaarinen yhdistys.

Barentsin alueella on vahvoja alkuperäiskansoja, joihin lukeutuvat Norjan, Suomen, Ruotsin ja Venäjän (Murmanskin alue) saamelaiset, Nenetsien autonomisen alueen nenetsit ja Karjalan tasavallan vepsäläiset.

Barentsin jäsenalueilla on merkittävä määrä samoja piirteitä, joista selkeimpiä ovat arktinen ilmasto, harva asutus, rikkaat luonnonvarat, globaalisti ainutlaatuinen luonto, korkea altistus käynnissä olevan ilmastonmuutoksen vaikutuksille ja pitkät etäisyydet sekä alueen sisällä että markkinoihin verrattuna. Nämä piirteet ovat samanaikaisesti sekä yhteistyön mahdollisuuksia että haasteita. Nykyisen väestöpohjan ylläpitäminen ja kasvattaminen on tärkeää, jotta voidaan varmistaa alueen tietopohja ja kilpailukyky. Väestön väheneminen näillä alueilla olisi valitettavaa edessä olevia mahdollisuuksia ja haasteita ajatellen.

Barentsin aluekomitealla (RC) on päävastuu alueneuvoston (BRC) tekemien päätösten täytäntöön panemisesta. Yhteistyön syventämiseksi ja konkretisoimiseksi alueneuvosto on perustanut työryhmiä priorisoiduille yhteistyöaloille. Kansainvälinen Barents -sihteeristö (IBS) auttaa joka toinen vuosi vaihtuvaa kansallista ja alueellista puheenjohtajaa heidän tehtävissään ja tukee Barentsin työryhmiä.

Barents -ohjelma 2019–2023 on järjestyksessään kahdeksas Barentsin ohjelma vuonna 1993 tapahtuneen yhteistyön käynnistämisen jälkeen.

Ohjelman tavoitteena on ilmaista yhteiset tavoitteet ja toiminnallinen viitekehys Barentsin yhteistyön vahvistamiseksi ja toimia yhteisenä alustana vakaan kehityksen ylläpitämiselle ja ihmisten väliselle yhteistyölle pohjoisilla alueilla.

2. Barentsin yhteistyön yleistavoite ja erityistavoitteet

Barentsin alueella on suuri potentiaali ja mahdollisuuksia paremmalle ja tehokkaammalle yhteistyölle. Potentiaalimme perustuu SWOT-analyysissä tunnistettuihin vahvuuksiin, kuten laajoihin luonnonvaroihin, korkealaatuisen koulutukseen ja tutkimukseen, rikkaaseen kulttuuriin ja pitkäaikaisiin keskinäisen yhteistyön perinteisiin (Liite 1). Laaja, kasvava kiinnostus Arktista kohtaan luo potentiaalia lisätä innovaatioita ja investointeja, sekä kehittää ja markkinoida Barentsin aluetta yhteisesti vetovoimaisena matkailukohteena. Korkealaatuinen arktinen osaaminen luo potentiaalia parantaa Barentsin alueen taloudellista ja sosiaalista muutoskestävyyttä.

Kestävä kehitys Barentsin alueella perustuu tasapainoon ympäristön, taloudellisten, alkuperäiskansojen ja sosiaalisten näkökulmien välillä ja alueen asukkaiden hyvinvoinnille. On olemassa myös tarve lisätä alueen työvoiman osaamista, jotta varmistetaan korkeasti koulutetun ja osaavan työvoiman saatavuus nopeasti kasvavilla toimialoilla.

Barentsin alueen potentiaalin toteutuminen edellyttää myös vahvaa painotusta alueen liikenteeseen ja logistiikkaan. Erityisesti itä-länsisuuntaisia liikenneyhteyksiä ja nopeita datayhteyksiä tulee kehittää Barentsin alueen sisällä sekä rajojen ylitse. Sujuvat kommunikaatio- ja liikenneyhteydet edistävät tavoitetta kehittää Barentsin alueesta entistä kilpailukykyisempi maailmanmarkkinoilla.

Maailmassa, jossa yhä useammat toimijat tähyävät pohjoiseen, kehitysmahdollisuuksien luominen on ratkaisevassa asemassa. Keskushallintojen tulisi tunnustaa taloudellisen yhteistyön ja kansalaisten välisen yhteistyön monimuotoiset tarpeet Barentsin alueella, johtuen tarvittaviin investointeihin.

Barentsin ohjelman 2019-2023 yleistavoite, joka perustuu Barentsin alueen tunnistettuihin vahvuuksiin ja mahdollisuuksiin, on seuraava:

Barentsin ohjelman yleistavoite on luoda sosiaalista ja taloudellista kasvua tiedolla johdettavan talouden sekä alueen luonnonvarojen ja henkisten voimavarojen kestävän kehityksen kautta.

Erityistavoitteet

Sosiaalisen ja taloudellisen kasvun aikaansaamiseksi Barentsin alueella, ottaen huomioon kestävän kehityksen periaatteet on yhteisesti määritelty seuraavat erityistavoitteet tuettaviksi Barentsin alueen yhteistyössä:

- Jatkaa positiivisen ja vetovoimaisen "Barentsin identiteetin" luomista ja edistämistä alueen sisällä ja sen ulkopuolella, ottaen huomioon alueemme monimuotoisuus.
- Edistää nuorisoyhteistyötä avaintekijänä Barentsin yhteistyön kehittämiseksi tulevaisuudessa.
- Edistää yhteistyön kehittämistä formalisoimalla se juridisesti kansainväliseksi organisaatioksi.
- Lujittaa ja edelleen kehittää kulttuurisia siteitä alueen kansojen välillä.
- Rohkaista uusien, kahden- ja monenvälisen yhteistyösuhteiden luomiseen ja jo olemassa olevien suhteiden laajentamiseen alueella, mukaan lukien rajan ylittävään liikkuvuuteen.
- Parantaa sekä maantieteellistä että digitaalista saavutettavuutta ja yhteyksiä.
- Luoda perusta ympäristön näkökulmasta kestävälle taloudelliselle ja sosiaaliselle kasvulle alueella sekä korostaa aktiivista ja tavoitesuuntautunutta luonnonvarojen hallintaa.
- Edesauttaa kehitystä, joka osallistaa ja ottaa huomioon alkuperäiskansojen intressit.
- Rohkaista kulttuurillista luovuutta ja innovaatioita kansalaisten hyvinvoinnin ja taloudellisen kehityksen tukemiseksi.
- Parantaa Barentsin alueen väestön kansanterveyttä ja sosiaalista hyvinvointia.
- Käyttää Barentsin alueneuvoston poliittista vaikutusvaltaa ajaaksemme paremmin yhteisiä tarpeitamme ja etujamme kansallisilla, eurooppalaisilla ja kansainvälisillä areenoilla.

3. Painopistealueet vuosille 2019–2023

Barentsin alueneuvosto priorisoi seuraavat painopistealueet toimintajaksolla 2019–2023:

1. Kansainvälisen kilpailukyvyyn ja liiketoimintaympäristön kehittäminen
2. Ilmasto ja ympäristö
3. Kulttuurinen, kansalaisten välinen ja nuorisoyhteistyö
4. Infrastrukturi, liikenne ja viestintä

Barentsin alueen tunnetuksi tekeminen ja edistäminen, sukupuolten välinen tasa-arvo, alkuperäiskansojen näkökulma ja perinteinen tieto huomioidaan läpileikkaavina tekijöinä kaikilla painopistealueilla.

3.1. Kansainvälinen kilpailukyky ja liiketoiminnan kehittäminen

Barentsin alueen talous perustuu pitkälti luonnonvarojen hyödyntämiseen ja teolliseen prosessointiin kaivosteollisuudessa, metsätaloudessa, öljy- ja kaasuteollisuudessa, kalastuksessa ja vesiviljelyssä sekä maataloudessa. Myös kansainväliselle, luontoon ja kulttuurisiin voimavaroihin pohjautuvalle matkailulle on kasvavat markkinat. Luonto ja kulttuuri ovat tärkeitä luovuuden ja yrittäjyyden lähteitä.

Barentsin alueella syntyy merkittäviä teknologisia innovaatioita sekä arktiseen ilmastoon ja ympäristöön liittyvää huippututkimusta.

Barentsin alue kohtaa kuitenkin haasteita liittyen teollisuuden alhaiseen erikoistumisasteeseen sekä pitkiin sisäisiin ja ulkoisiin etäisyyksiin ja ankariin sääolosuhteisiin. Yhteisiä ponnisteluja alueen muutoskestävyyden parantamiseksi tarvitaan Barentsin alueen kohdatessa globaaleja muutostrendejä.

Diversifikaatio, erikoistuminen, kestävä kasvu ja arktinen osaaminen teollisuuden ja kulttuurin eri aloilla tarjoavat keinoja lisätä Barentsin alueen kansainvälistä kilpailukykyä ja keinoja kääntää haasteet mahdollisuuksiksi. Digitalisaatio ja uusien teknologioiden käyttö ovat ratkaisevia liiketoiminnan kehittämiseksi harvaan asutuilla ja kaukaisilla pohjoisilla alueilla. Osaava ja koulutettu työvoima, kuten myös kulttuurinen luovuus ovat kasvavan kansainvälisen kilpailukyvyn edellytyksiä.

Pohjoisten alueiden haasteet eivät ole tilapäisiä, vaan enemmän tai vähemmän pysyviä. Harvimmin asutuilla alueilla kannattavien hankkeiden puute johtuu usein rahoituksen puutteesta. Ilman riittävää väestöpohjaa alueet eivät voi tarjota tai houkuttaa työvoimaa, joka voisi menestyksekkäästi kohdata edessä olevat haasteet. Osaavan työvoiman ylläpitäminen ja kouluttaminen on olennaista, jotta voidaan hyödyntää luonnonvarat, joita tulevaisuuden kasvu tarvitsee.

Nuoryrittäjyyden edistäminen on liiketoiminnan kehittämisen ja sen jatkuvuuden ja sitä kautta kansainvälisen kilpailukyvyn kannalta erittäin tärkeä teema Barentsin alueella.

Priorisoidut toimenpiteet:

Myönteinen investointi- ja liiketoimintailmapiiri

Puretaan olemassa olevia esteitä yhdessä yritystoiminnan käynnistämiseksi ja investointien mahdollistamiseksi naapurimaissa.

On myös tärkeää käyttää ja edelleen kehittää olemassa olevia yhteistyön ja kommunikaation rakenteita, kuten erilaisia verkostoja ja yhteistyötoimistoja.

Yhteistyötä sääntelyviranomaisten kesken kehitetään ja käytäntöjä yhdenmukaistetaan liiketoiminnan käynnistämisen edistämiseksi naapurimaissa ja rajanylittävän liiketoiminnan edistämiseksi.

Barentsin yhteistyöalueen sisällä tulisi kansallisten viranomaisten prosesseja yhtenäistää ja luoda menettelyille yhtenäinen järjestelmä liiketoiminnan perustamisen helpottamiseksi naapurimaissa.

Barentsin yhteistyöalueella edistetään kestävästä kehityksestä tukevia uusia toimialoja, kuten biotalous, uusiutuvat energialähteet, kiertotalous ja cleantech.

Luodaan edellytyksiä luonnonvarojen jatkojalostamiselle alueella, jotta päästään pidemmälle arvoketjussa.

Yritystoiminnan kehittämisen kannalta tärkeinä organisaatioina relevanteilla liiketoiminnan sektoreilla tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa (TKI) harjoittavien organisaatioiden yhteistyötä ja verkostoitumista tulee tukea.

Tuetaan matkailun yhteismarkkinointia ja kehittämistä, nuoryrittäjyyttä ja alkuperäiskansojen perinteitä säilyttäviä hankkeita, mutta myös yrittäjyyttä uusilla liiketoiminta-aloilla.

Sujuvat rajanylitykset

Barentsin alueneuvosto tukee täysin viisumivapauden toteuttamista ja edelleen kehittämistä Barentsin alueella. Alueneuvosto toivottaa tervetulleeksi kehityksen liikenteen pullonkaulojen vähentämiseksi ja sujuvan rajanylitysluonnon turvaamiseksi, kuten myös tavaraliikenteen monipuolistamiseksi (konttikuljetukset).

Kansainvälistä työvoiman rekrytointia ja yhteisen työmarkkina-alueen kehittämistä alueella tulee rohkaista. Lyhyellä tähtämellä on myös hyvin tärkeää helpottaa viisumikäytäntöjä ja edelleen kehittää yhteistyötä tullin, rajaviranomaisten ja pelastusviranomaisten kesken.

Riittävä ja moderni infrastruktuuri sekä menettelytavat rajanylityspaikoilla, kuten myös tehokkaat tulliselvitysmenettelyt ovat olennaisia.

3.2. Ilmasto ja ympäristö

Barentsin alue on maantieteellisesti laaja, kattaen noin 1,75 miljoonaa neliökilometriä, mutta sitä asuttaa vain noin 5 miljoonaa ihmistä. Verrattuna muihin arktisiin alueisiin, Barentsin alue on sosio-ekonomisesti ja poliittisesti hyvin kehittynyt alue. Ekologisesti Barentsin aluetta luonnehtivat boreaaliset metsät (taiga) ja alueella on monipuolisia ja vaihtelevia makean veden ekosysteemejä. Barentsin alueen ilmastoon vaikuttavat vahvasti sulan meren läheisyys ja alueen sijainti pohjoisilla leveysasteilla, vaikkakin Golf -virta tekee siitä lämpimämmän verrattuna muihin sirkumpolaarisiin alueisiin.

Barentsin alueen luonto on globaalisti ainutlaatuinen, ja samanaikaisesti hyvin haavoittuva. Barentsin alue on ilmaston lämpenemisen osalta niin sanottu "Hot Spot", ja ilmastonmuutoksen (alueen ulkopuolella aiheutuvat) vaikutukset kasvistoon ja eläimistöön ovat jo nähtävissä. Yhteiset ponnistukset ympäristötietoisuuden nostamiseksi ja ilmastonmuutoksen vaikutusten vähentämiseksi ovat alueemme kestävä kehityksen edellytys.

Priorisoidut toimenpiteet:

Ympäristövaikutusten vähentäminen

Alueneuvosto tukee alueellista ilmasto- ja ympäristöstrategiatyötä. Samoin tuetaan kansalaisten ja teollisuustoimijoiden ympäristötietoisuutta sekä rohkaistaan ympäristötekoihin.

Kaikessa taloudellisessa toiminnassa rohkaistaan ympäristö- ja yhteiskuntavastuuseen. Vähähiilistä energiatuotantoa, energiatehokkuutta ja uusiutuvan energian käyttöä tuetaan.

Ekosysteemipalveluiden ja biologisen monimuotoisuuden säilyttämisellä on Barentsin alueella olennainen merkitys, sillä ne tarjoavat elintärkeitä tuotteita ja palveluita, jotka tukevat taloudellista ja sosiaalista hyvinvointia sekä väestön elämänlaatua.

Tuetaan työtä ympäristön ns. "Hot Spotien" poistamiseksi Barentsin alueelta.

Tuetaan ekologisen ja luontomatkailun kestävä kasvua.

3.3 Kulttuuriyhteistyö, people-to-people yhteistyö ja nuorisoyhteistyö

Aktiivinen kulttuuriyhteistyön ja kansalaistenvälisen yhteistyön tuki edesauttaa aluekehitystä monin tavoin. Rikas ja kehittynyt kulttuurielämä on hyvän elämän olennainen tekijä ja voi toimia aluemarkkinoinnin ja brändäyksen tärkeänä työkaluna ulospäin. Kulttuuritoiminnan ja kulttuuriin perustuvan yritystoiminnan keinoin on mahdollista kehittää alueesta entistä luovempi ja dynaamisempi, mikä houkuttelee uusia investointeja ja luo lisää työpaikkoja. Lapset ja nuoret ovat alueen arvokkain resurssi, jolla on mielenkiintoa alueen kehittämiseksi myös tulevaisuudessa. Nämä ryhmät ovat olennaisia yhteistyön ja alueen kestävä kehityksen kannalta.

Kulttuurin ja nuorison tärkeä rooli Barentsin alueen kansalaisyhteiskunnan kehityksessä täytyy edelleen pitää prioriteettina.

Priorisoidut toimenpiteet:

Kahdenvälinen people-to-people (kansalaistenvälinen) yhteistyö on verrattain hyvin kehittynyttä, vaikka jotkin alueista ovat tässä suhteessa toisia aktiivisempia. Monenvälistä people-to-people ja nuorisoyhteistyötä tulee rohkaista ja kehittää edelleen alkavalla ohjelmakaudella.

Koulujen välisen yhteistyön tukeminen, erityisesti liittyen kulttuuriin, kieleen ja ympäristöön nähdään yhtä tärkeinä, kuten myös uusien opiskelijavaihtojen kehittäminen ja olemassa olevien vahvistaminen.

Tuetaan Barents Winter/Summer Games –urheilukisoja, jotka toimivat sekä urheilun että kulttuurivaihdon yhteistyöareenana yli 1000 nuorelle koko Barentsin alueelta.

Kulttuurillista näkökulmaa painotetaan kansalaistenvälisessä yhteistyössä ja työskennellään aktiivisesti kansainvälisen kulttuuriyhteistyön kehittämiseksi. Panostetaan kumppanuuksien vahvistamiseen kulttuuri-instituutioiden välillä ja mahdollistetaan kulttuurivaihtoja, luodaan uusia, konkreettisia yhteistyötapoja sekä tapoja edistää Barentsin alueen tunnettuutta taiteen ja kulttuurin keinoin. Barentsin kulttuuristipendi jaetaan joka toinen vuosi (kerran puheenjohtajuuden aikana).

3.4 Infrastrukturi, liikenne ja tietoliikenne

Alueen pohjoisimmissa osissa lämpötilat jäävät alle 0°C asteen noin 200 päivää vuodesta, ja kaksi kuukautta vuodesta alueella on kaamosaika. Tavaroiden kuljetus talvisaikaan voi usein viivästyä päivillä, kun tiet ja rautatiet ovat suljettuina sääolosuhteiden takia.

Liikennejärjestelmät Barentsin alueella kussakin maassa on ensisijaisesti kehitetty pohjois-eteläsuuntaisen liikenteen tarpeita silmällä pitäen. Itä-länsisuuntaisen liikenteen lisääntymistä rajoittaa alikehittynyt infrastrukturi. Teollisuuden tulevaisuuden mahdollisuudet sijoittua ja toimia Barentsin alueella ovat riippuvaisia siitä, miten liikenneasiat ratkaistaan. Kunnolliset lentoyhteydet Barentsin alueiden sisällä ja niiden välillä ovat edellytys lisääntyvälle taloudelliselle toiminnalle. Myös merenkulku sekä Barentsinmerellä, että Pohjanlahdella, kuten rautatieyhteyksien kehittyminen ja tavarakuljetuksetkin ovat olennainen osa alueen taloudellisia aktiviteetteja ja tulevaisuuden kasvua.

Laajakaistasta on tulossa edellytys taloudelliselle ja sosiaaliselle kehitykselle, koska laadukkaat digitaaliset yhteydet ovat välttämättömiä alueen kestäväen kehityksen kannalta. Laajakaistalla on tärkeä osansa aluekehityksessä ja liiketoiminnassa Barentsin harvaan asutuilla alueilla.

Priorisoidut toimenpiteet:

Barentsin yhteisen liikennejärjestelmäsuunnitelman (Barents Joint Transport Plan) jatkotyö tulee olemaan ohjelmakauden prioriteetti. Itä-länsisuuntaisia liikenneyhteyksiä (rahti- ja matkustajaliikenteen osalta) Barentsin alueella vahvistetaan ja lisääntyneiden liikennetarpeiden aiheuttamia logistiikan kehittämisvaikutuksia selvitetään. Myös älykkäiden liikennejärjestelmien edistäminen on tärkeää liikenteen ympäristövaikutusten vähentämiseksi. Yhteisen strategisen suunnittelun lisääminen, esimerkiksi yhteisen Master Planin laatiminen liittyen suuriin infrastrukturi-investointeihin Barentsin alueella, on yhtä tärkeää.

4. Barentsin yhteistyöstä tiedottaminen ja sen edistäminen

Kiinnostus arktista aluetta ja Barentsia kohtaan kasvaa useilla politiikan aloilla, mukaan lukien energia, mineraalit, liikenne, ympäristönsuojelu, ilmastonmuutos, tutkimus, aluekehitys ja turvallisuus. Barentsin alue on arktisella alueella ainutlaatuinen ja sillä on suuri määrä asukkaita verrattuna muihin arktisen alueen alueisiin.

Barentsin yhteistyön osallistajat priorisoivat aktiivisen tiedottamisen Barentsin yhteistyöstä sekä osallistumisen laajempaan, arktista aluetta koskevaan keskusteluun. Barentsin alueen täytyy olla läsnä siellä, missä tehdään meidän aluettamme koskevia päätöksiä kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Erityistä huomiota täytyy kohdentaa Barentsin asioiden kansainvälisen näkyvyyden lisäämiselle. Näin ollen tuetaan aloitetta järjestää Barentsin Davos-konferenssi. EU:n eri instituutioiden suuntaan kohdistetaan lisää tiedottamista ja dialogia niiden kanssa edistetään yhteistyössä alueiden EU-toimistojen kanssa. Lisäksi vuosittain järjestetään Barents seminaari Brysselissä. Barentsin alueneuvosto (BRC) valmistelee keskeisiä yhteisiä aiheita nostettavaksi esille kansallisella politiikan tasolla.

Aluehallintojen ja Barentsin alueneuvoston välisen verkoston edelleen vahvistamiseksi tuetaan työntekijöiden vaihto-ohjelmia kyseisten aluehallintojen välillä.

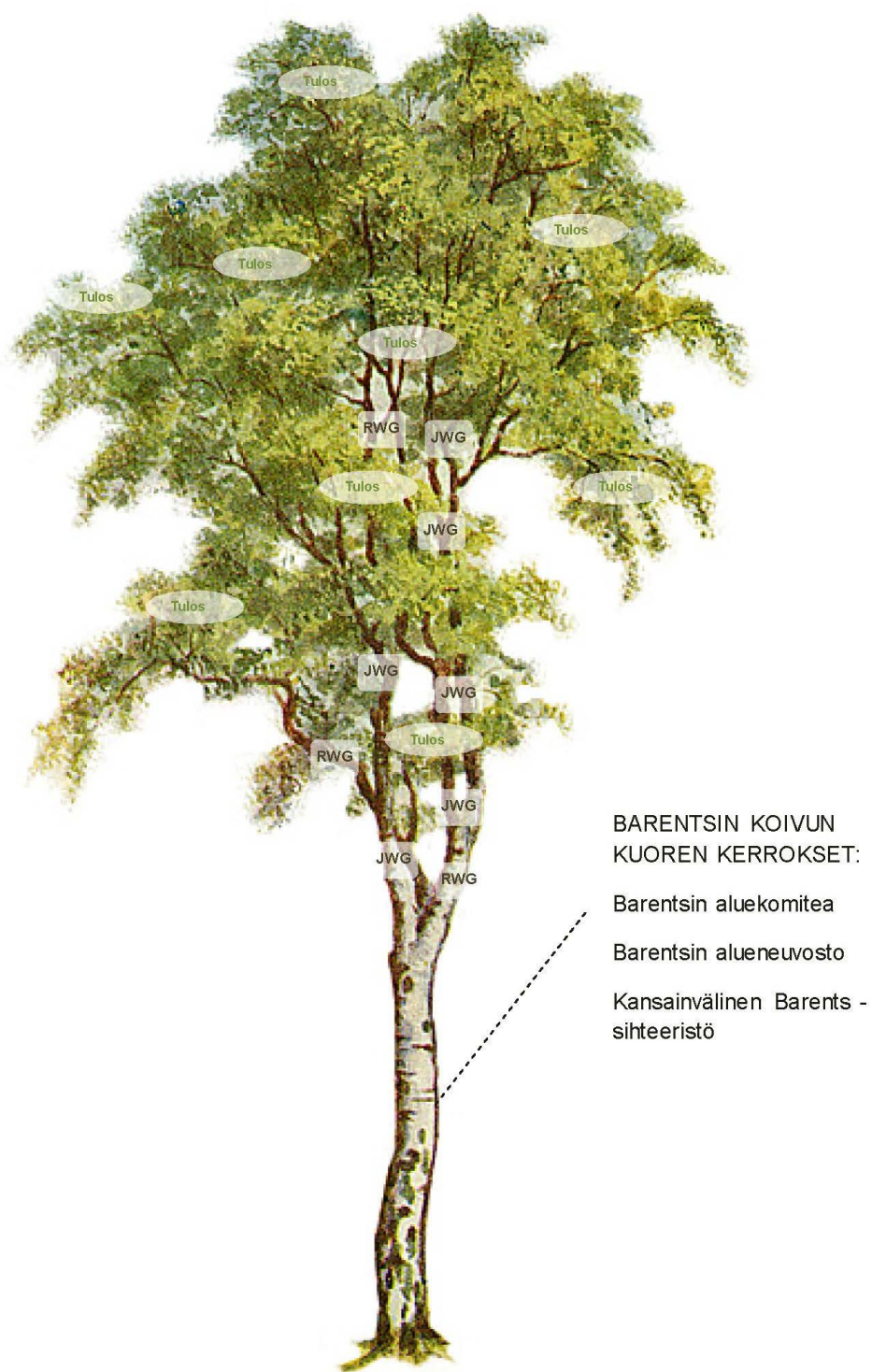
Internetsivusto www.barentscooperation.org sisältää yleistietoa yleisölle ja toimii myös alustana, missä Barentsin jäsenalueet ja Barentsin yhteistyöhön liittyvät projektit voivat löytää ja julkaista tietoa. Kansainvälinen Barents -sihteeristö (IBS) on päävastuussa, Barentsin jäsenalueiden tuella, aktiivisen ja ajan tasalla olevan sivuston ylläpitämisestä.

5. Toteuttaminen ja vastuut

5.1. Barentsin aluekomitea ja alueneuvosto

Barentsin aluekomitea on vastuussa Barents -ohjelman 2019–2023 toteutuksen koordinaatiosta kansainvälisen Barents sihteeristön avulla ja perustuen Barentsin alueneuvoston päätöksiin. Barentsin alueellinen yhteistyö perustuu kahden vuoden välein vaihtuvaan puheenjohtajuuteen sekä Barentsin alueneuvostossa että aluekomiteassa. Puheenjohtajuuskaudet vaihtelevat Norjan, Ruotsin, Venäjän ja Suomen jäsenalueiden välillä. Yksi maa ei voi olla samanaikaisesti puheenjohtajana sekä valtioiden välisessä Barentsin euroarktisessa neuvostossa (BEAC), että aluetasolla. Jatkuvuus ja puheenjohtajuuskausilla saatujen kokemusten siirtäminen tulee varmistaa edellisen, istuvan ja tulevan puheenjohtajan tiiviillä yhteistyöllä (ns. kolmikanta-yhteistyö). Puheenjohtajuuksien rotaatiojärjestys on esitetty liitteessä 3. Aluekomitean ja alueneuvoston velvollisuuden on määritellyt Terms of Reference -toimintaohjeissa¹. Barentsin alueneuvosto arvioi ohjelman toteutumista joka toinen vuosi, kunkin puheenjohtajuuskauden päättyessä.

¹ <http://www.barentsinfo.fi/beac/docs/Regional-Council-Terms-of-Reference-2012.pdf.pdf>

Kuva 1. Alueille juurensa kasvattanut Barentsin alueellinen yhteistyö

5.2. Työryhmät

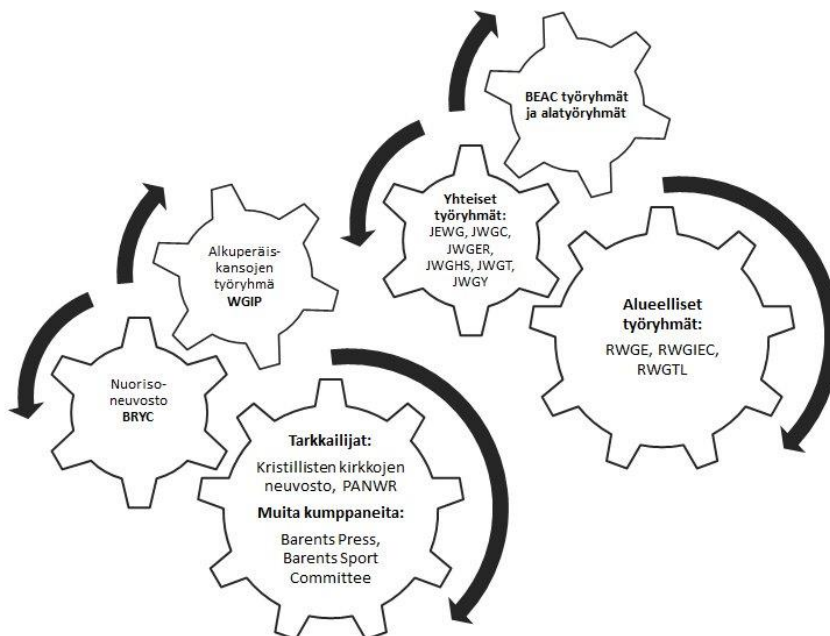
Työryhmät (Working Groups, WG) ovat alueellisen yhteistyön asiantuntijoita kukin omalla alallaan ja siten Barentsin ohjelman toteuttamisen välineitä. Barentsin alueellinen nuorisoneuvosto (BRYC) ja Joint Working Group on Youth (JWGY) toimivat tärkeinä Barentsin nuorisoyhteistyön toteuttajina.

Työryhmien ensisijainen tehtävä on luoda verkosto omalla erikoisalallaan. Sen lisäksi sektorirajat ylittävää yhteistyötä työryhmien välillä rohkaistaan. Näiden monialaisten verkostojen tulisi tähdätä tuottamaan ideoita, hankkeita ja käytäntöjä Barentsin yhteistyöhön.

Toimiessaan asiantuntijaryhminä omalla toimintakentällään työryhmät auttavat alueellisia viranomaisia ja muita toimijoita tuomaan tämän ohjelman painopistealueet käytäntöön. Työryhmillä on keskeinen rooli ohjelmassa priorisoitujen toimenpiteiden toteuttamisessa. Kunkin työryhmän vastuut on määritelty niiden mandaateissa. Kansainvälisen Barents -sihteeristön vastuulla on ylläpitää työryhmien yhteystietoja ja päivittää Barentsin alueellisen yhteistyön viestintäsuunnitelmaa.

Kansainvälinen Barents –sihteeristö avustaa työryhmiä mm. kokousten koollekutsumisessa, muistioiden kirjoittamisessa jne., toimien kaikkien yhteistyörakenteeseen kuuluvien elimien ja organisaatioiden kontaktipintana. Barentsin aluekomitean jäsenten vastuulla on varmistaa alueen edustus työryhmissä. Liitteessä 2 on esitetty yksi tapa kuvata Barentsin yhteistyön rakenne. Työryhmät raportoivat säännöllisesti alueneuvostolle keskitetyllä tavalla Kansainvälisen Barents –sihteeristön kautta.

Barentsin yhteistyön konkreettiset tulokset realisoituvat paikallistasolla toteutettavien ruohonjuuritason toimenpiteiden kautta, toisin sanoen, lukuisien jäsenalueilla sijaitsevien toimijoiden ja niiden yhteenliittymien kautta, kuten Barentsin työryhmien kautta.

Kuva 2. Barentsin työryhmät ja muut alueellisen yhteistyön rakenteet

6. Rahoitusinstrumentit

Lukuisat alueellisen, kansallisen, EU:n ja muut kansainväliset lähteet rahoittavat Barentsin ohjelman toteuttamista. Tässä viitataan BEAC Ad Hoc -työryhmän vuonna 2015 julkaisemaan raporttiin, jossa listattiin Barentsin alueella käytettävissä olevat rahoitusmekanismit.

Käytettävissä olevat kansainväliset päärahoitusinstrumentit ovat EU -ohjelmat (ENI CBC -ohjelmat Kolarctic CBC ja Karelia CBC, Interreg -ohjelmat eli ENI komponentilla varustettu Interreg Baltic Sea Region, Pohjoinen Periferia ja Arktinen (NPA), ja Interreg Europe jne.). Tässä suhteessa tulee huomioida, että Kolarctic CBC -ohjelman maantieteellinen toiminta-alue kattaa melkein koko Barentsin alueen.

Muita huomattavia rahoituslähteitä ovat Pohjoismaiden Ministerineuvosto, NEFCO, Norjan Barents -sihteeristö jne. Pohjoinen ulottuvuus, jonka fokus on Barentsin alueella, on myös potentiaalinen rahoituslähde.

Päätehtävä on aktivoida organisaatioita hanketoimintaan ja siten lanseerata konkreettisia rajanylittäviä toimintoja (osin Barentsin yhteistyöhön kuuluvien organisaatioiden kautta).

Rahoitusmahdollisuudet tulisi ottaa huomioon tehtäessä ohjelman toteutussuunnitelmia.

Barentsin yhteistyön ratkaiseva, yhteinen tehtävä on olemassa olevien rahoitusinstrumenttien jatkuvuuden ja Barents -yhteistyön hankkeille sopivien rahoituslähteiden turvaaminen tulevaisuudessa. Erityisen ohjelman perustamista Barentsin yhteistyön kehittämiseen tuetaan.

Kansainvälinen Barents -sihteeristö päivittää ja ylläpitää verkkosivullaan listaa/ tietokantaa rahoitusinstrumenteista, jotka sopivat Barentsin yhteistyöhankkeiden rahoittamiseen.

- Globaalisti ainutlaatuinen luonto boreaalisine metsineen, puhtaine merineen, järvineen ja jokineen, revontulet, neljä vuodenaikaa
- Rikkaat luonnonvarat ja uusiutuvan energian lähteet
- Rikas ja monimuotoinen kulttuuriperinne, kulttuuri ja taide
- Pitkä kokemus alueellisesta yhteistyöstä
- Korkealaatuinen tutkimus ja koulutus
- Kestävä perusteellisuus (metsätalous, kalastus, öljy, kaivosteollisuus etc.)
- Yhteinen intressi nostaa ympäristötietoisuutta ja vähentää ilmastonmuutoksen vaikutuksia
- Edellytykset kehittää sujuvia rajanylityksiä
- Useita rahoituslähteitä käytettävissä Barentsin yhteistyöhankkeiden rahoittamiseen

Vahvuudet

- Riittämättömät itä-länsisuuntaiset liikenne- ja ICT-yhteydet
- Ympäristön Hot Spotit
- Alhainen taloudellinen muutosjoustavuus
- Asukkaiden ja työvoiman ikääntyminen
- Nuorison poismuutto, vaikeus löytää osaavaa ja koulutettua työvoimaa joillakin aloilla
- Korkea työttömyysaste joillakin alueilla
- Eri tasoinen tietoisuus ympäristöasioissa ja kestävässä elämäntavoissa
- Riittämätön kapasiteetti ja infrastruktuuri rajanylityspaikoilla
- Riittämätön kapasiteetti hyödyntää rajanylittävää liiketoimintaa ja hankemahdollisuuksia

Heikkoudet

- Kasvava kiinnostus Arktista aluetta kohtaan
- Potentiaali parantaa muutosjoustavuutta diversifikaation ja kehittyneen arktisen osaamisen avulla
- Potentiaali innovaatioissa ja investoinneissa
- Potentiaali kehittää kulttuurielämää ja tapahtumia
- Potentiaali kehittää Barentsin aluetta yhdessä vetovoimaiseksi luonto- ja kulttuuriperintömatkailukohteeksi
- Yhteinen mielenkiinto kehittää hätävarautumista ja pelastuspalveluita
- Ympäristön Hot Spotien vähentäminen
- Positiivisen ja monipuolisen Barentsin identiteetin vahvistaminen yhteisenä menestystekijänä
- Alkuperäiskansojen aspektin ja perinteisen tiedon valtavirtaistaminen
- Sujuvien rajanylitysten ja viisumivapauden edistäminen Barentsin alueella
- Potentiaali varmistaa Barentsin yhteistyöhön sopivien rahoituslähteiden saatavuus

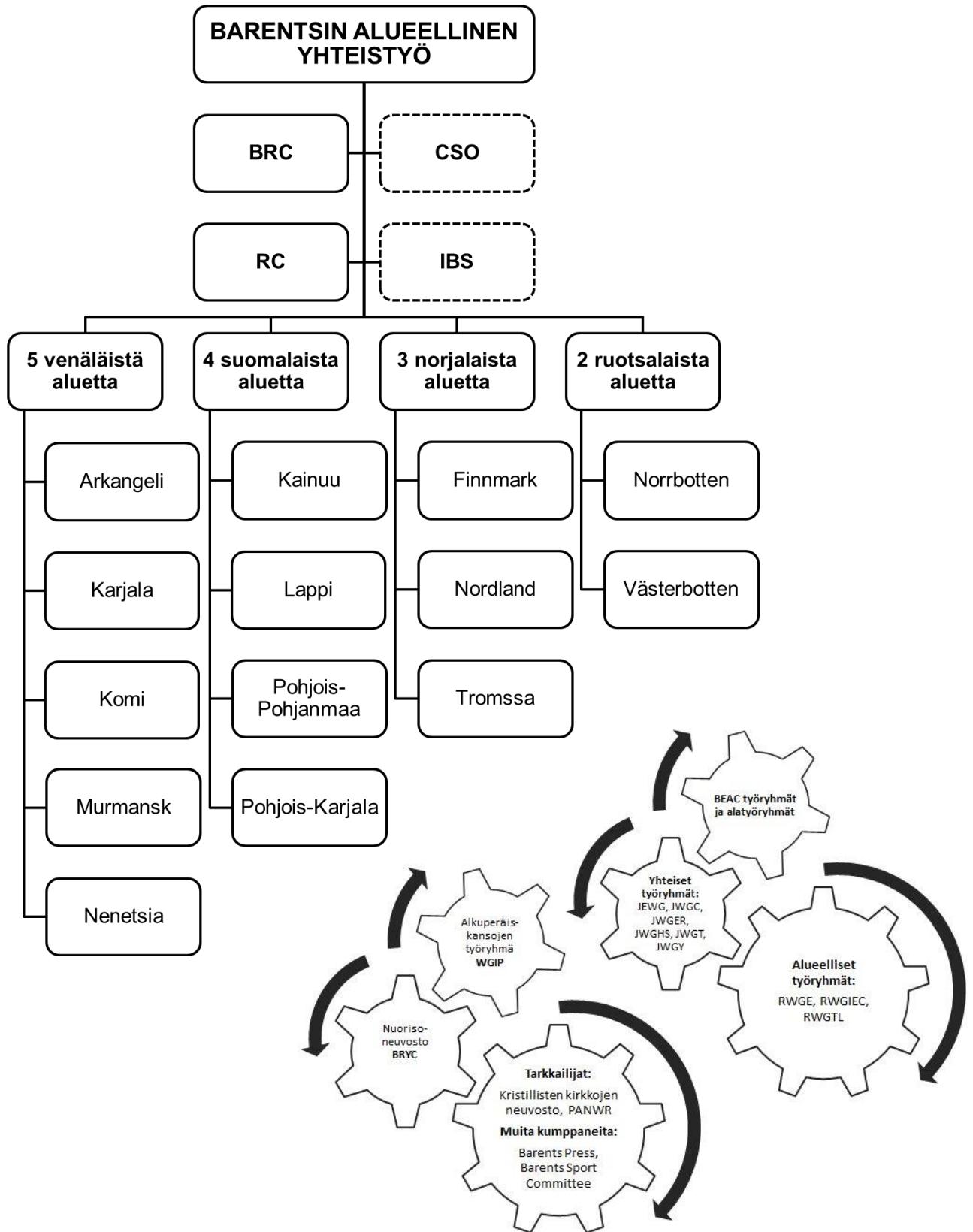
Mahdollisuudet

- Syrjäisten ja harvaan asuttujen alueiden taloudellinen ja sosiaalinen taantuminen
- Kasuvan globaalin turvattomuuden ulottuminen Barentsin alueelle
- Kilpailu luonnonvaroista
- Alkuperäiskulttuurien ja perinteisten elämäntapojen hiipuminen
- Ilmastonmuutoksen negatiiviset vaikutukset, ikiroudan sulaminen, biodiversiteetin menettäminen

Uhat

	Barentsin Euro-arktinen neuvosto BEAC	Barentsin alueneuvosto BRC ja aluekomitea RC
2019–2021	Norja	Västerbotten, Ruotsi
2017–2019	Ruotsi	Finnmark, Norja
2015–2017	Venäjä	Kainuu, Suomi
2013–2015	Suomi	Arkangeli, Venäjä
2011–2013	Norja	Norbotten, Ruotsi
2009–2011	Ruotsi	Tromssa, Norja
2007–2009	Venäjä	Pohjois-Pohjanmaa, Suomi
2005–2007	Suomi	Karjalan tasavalta, Venäjä
2003–2005	Norja	Västerbotten, Ruotsi (tarkistetaan)
2001–2003	Ruotsi	Nordland, Norja (tarkistetaan)
2000–2001	Venäjä	(tarkistetaan)
1999–2000	Suomi	Murmansk, Venäjä
1998–1999	Norja	Lappi, Suomi
1997–1998	Ruotsi	(tarkistetaan)
1996–1997	Venäjä	(tarkistetaan)
1995–1996	Suomi	(tarkistetaan)
1994–1995	Norja	Finnmark, Norja (tarkistetaan)
1993	Ensimmäinen ulkoministerikokous, 11.1.1993, Kirkkoniemi, Norja Barentsin Euro-arktinen yhteistyö aloitettiin	